

Voksne på krisecenter skal have ret til psykologhjælp.

LØSNING:

Kort version: Voldsudsatte kvinder skal sidestilles med deres børn, når de flytter på krisecenter og fremover tilbydes psykologhjælp. Servicelovens § 109, stk 8 giver børn ret til psykologhjælp, når de flytter på krisecenter – kvinder skal have samme mulighed. Danner foreslår, at Folketinget tilføjer endnu et stykke til §109 i som imødekommer dette.

Nugældende:

Stk. 8 Kommunalbestyrelsen skal tilbyde psykologbehandling til alle børn, som ledsager moderen under dennes ophold i boformer efter denne bestemmelse. Behandling skal have et omfang på mindst fire timer og op til ti timer afhængigt af barnets behov. Behandlingen skal udføres af en autoriseret psykolog. Pligten til at tilbyde psykologbehandling gælder uanset opholdets varighed. Tilbuddet skal iværksættes under selve opholdet eller i umiddelbar forlængelse heraf.

Danners forslag til et næsten enslydende stykke i Serviceloven – se dog vigtige nye formuleringer med understregning

Stk 9 Kommunalbestyrelsen skal tilbyde psykologbehandling til alle kvinder, der tager ophold i boformer efter denne bestemmelse (i daglig tale krisecenter). Behandling skal have et omfang på mindst fire timer og op til ti timer afhængigt af kvindens behov. Behandlingen skal udføres af en autoriseret psykolog. Pligten til at tilbyde psykologbehandling gælder uanset opholdets varighed. Tilbuddet skal iværksættes under selve opholdet eller i umiddelbar forlængelse heraf.

***Formålet** med psykologhjælp til kvinder på krisecenter er, at de kan få bearbejdet de oplevelser og overgreb, de har været udsat for, og styrke muligheden for at kunne genoptage et liv uden vold med større mental styrke. Psykologhjælpen skal være en del af krisecenter-tilbuddet, men kan fortsætte efter opholdets ophør og kan i alt beløbe sig til op til 10 psykologtimer. Denne psykologhjælp hjælper ikke kun den voldsramte kvinde til at genfinde styrken i sit eget liv, psykologhjælpen til en voldsudsat mor, hjælper også hendes børn.*

Det bør også skrives ind i Servicelovens §110 at mænd, som er visiteret til et §110-tilbud på grund af vold i nære relationer, tilbydes gratis psykologhjælp under opholdet. Danner har en grundfæstet indstilling til at voldsudsatte mænd, skal tilbydes støtte og muligheder, som tager højde for den vold mænd oplever i nære relationer. Vores ekspertise og fokusområde ligger inden for voldsudsatte kvinder, og vi anbefaler derfor relevante aktører at forfølge denne dagsorden.

Herefter vil ret til gratis psykologhjælp, når man bor på krisecenter via §109 eller §110-tilbud på grund af vold være en permanent ordning.

FINANSIERING:

Udgiften til finansiering af psykologhjælp til kvinder på krisecenter lægges ind i den allerede eksisterende krisecenter-takst, som stat og kommune deler mellem sig.

Kortidsrådgivning til voldsudsatte kvinder var en del af satspuljeaftalen for 2012, hvor der blev afsat i alt 16 mio. kr. til en forsøgsordning, der i første omgang skulle løbe til september 2014, og som siden blev forlænget til december 2015. Den gennemsnitlige udgift pr. bruger var 3.140 kr., og i perioden fra september 2013 til oktober 2014 benyttede 1.382 kvinder tilbuddet om gratis psykologhjælp. Det maksimale antal psykologsamtaler i ordningen var 4 timer, og kvinderne havde i forsøgsperioden i gennemsnit 3,19 samtaler med en psykolog («Psykologsamtaler til kvinder på krisecenter – Evaluering af indsatsen», Socialstyrelsen, 2015). Dette tilbud kostede 4,5 millioner om året.

En simpel udregning fra Danner viser, hvis alle kvinder der kommer på krisecenter, skal have gennemsnitligt 10 psykologbehandlinger, så er det lette regnestykke, at det koster 18 mill. om året. Men beløbet er givet lavere, da kostprisen for en psykolog udefra er væsentligt højere end en fastansat psykolog. Og alle kvinder vil ikke skulle have psykolog og slet ikke 10 timer.

Kigger man på Danner og estimerer, at alle kvinder på Danner skal have tilbudt psykolog 4-10 timer, og alle får 10 timer, så koster det årligt 395.000 kr. hvis man fastansætter en psykolog til det. Det svarer til, med Danners belægningsprocent, at prisen for døgntaksten ville stige med 61 kroner.

Psykologhjælp i 10 timer for kvinder på krisecenter = 18 mio kr. årligt

Psykologhjælp i 10 timer for beboere på Danners krisecenter = 61 kr. ekstra i døgntaksten

Læg hertil at psykologhjælp til voldsudsatte mænd på krisecentre ikke er indregnet her. De seneste informationer fortæller at 56 voldsudsatte mænd har boet på krisecenter pga vold de seneste tre år, så udgifterne psykologhjælp her er pt. minimale.

Økonomisk og faglig begrundelse for at forankre tilbuddet på krisecenter:

Psykologhjælpen skal forankres på krisecenter, da det dels er fagligt mest forsvarligt, men også økonomisk mest forsvarligt. Den enkelte voldsramte kvinde har i løbet af sit krisecenterophold opbygget tillid til centerets personale herunder ofte også den stedlige psykolog – tilliden er helt central.

En tidligere voldsudsat kvinde med en brudt selvtillid bør ikke selv skulle ud og opsøge psykolog, som har/ikke har voldsfaglig viden.

Hun bør heller ikke selv tvinges til at betale for psykologhjælp, både set ud fra et rettighedssynspunkt – alle har ret til et frit og sundt liv - og et praktisk, økonomisk synspunkt. Erfaringen viser at mange kvinder, der flytter på krisecenter ofte har en skrøbelig økonomisk situation, som ikke tillader plads til egenbetaling for en psykolog, og den helende psykologhjælp bliver derfor undgået.

Samfundsøkonomisk er det billigere at tilbyde kvinder på krisecenter psykologhjælp via en krisecenter-faglig psykolog, som kender voldens dynamikker, og ideelt set også kender kvindens

voldshistorie. Voldsfaglige psykologer ved hvilke traumer, der knytter sig til partnervold, og har en særlig viden om vold. Det betyder at deres rådgivning og behandling ofte vil være mest bæredygtig sammenlignet med psykologer, der ikke har voldsfaglig viden.

PROBLEMET I DAG:

Når en kvinde (eller mand) flytter på krisecenter efter at have været udsat for vold, har hun i dag ikke mulighed for at få gratis psykologhjælp.

Vi ved at den psykiske belastning efter langvarig partnervold – ofte psykisk vold i kombination med andre voldsformer – er enorm. 44% af kvinder, der flytter fra krisecenter har symptomer på PTSD (Socialstyrelsens Årsstatistik, 2016) og alle, der bor på krisecenter har større eller mindre symptomer på depression, angst og manglende redskaber til at tackle, de psykiske belastninger de har haft på grund af volden.

Når en kvinde ikke får mulighed for psykolog-behandling til psykisk helbredelse, så fortsætter hun med at være plaget, af de traumer og ar på sjælen, som volden har forårsaget.

- Hun kan blive re-traumatiseret, når hun møder episoder, der minder hende om voldelige hændelser,
- Hun bevæger sig i de samme tankemønstre, som fastholder hende i mistrivsel og med manglende selvværd,
- Hun formår ikke at tage sig af sine børns sundhed,
- Hun har svært ved at fastholde kontakten til familie, venner og arbejdsmarked, hendes tilstand forværres.

Kvinden forhindres i at genfinde et liv med selvtillid, sunde relationer, arbejds- og forældreevne, hvis hun ikke tilbydes psykologhjælp som en del af et krisecenter-tilbud efter at have været udsat for vold i nære relationer.

Hvis hun ikke tilbydes psykologhjælp er det også problematisk for hendes eventuelle børn. Psykisk vold påvirker forældreevnen i en sådan grad, at børn af voldsudsatte kvinder har brug for særlig omsorg og støtte fra professionelle – derfor er psykologhjælp til voldsramte børn obligatorisk. Børnene har også brug for en bevidst og anerkendende mor (far), derfor er mors psykiske stabilitet afgørende for hele barnets livsfundament. Oplevelser med vold i barndommen kan følge én resten af livet, derfor skal vi som samfund iværksætte de mest effektive og dokumenterede for at børn i voldelige familier, får det bedste fundament til at leve videre på. Her er mors psykiske heling efter langvarigt pres, frygt og utryghed essentiel, og den kan kun varetages meningsfyldt af en voldsfaglig psykolog, som har særlig kendskab til målgruppens særlige problematikker og voldens kompleksitet.

BEGRUNDELSE

Psykologsamtaler til kvinder og mænd på krisecentre kan være et vigtigt bidrag til at styrke ofrenes bearbejdelse og rehabilitering, hvilket ikke blot kan betyde en forbedring for den voldsramte person, men også at muligheden for at kunne yde omsorg for eventuelle børn øges.

Tilbuddet om psykologhjælp kan således ikke blot ses som en hjælp til den enkelte, men som en mulighed for at forbedre en hel families situation.

Socialstyrelsen konkluderede i sin evaluering af forsøgsordningen via SATS-puljeaftalen, at psykologsamtaler kan virke positivt i forhold til »kvindernes livskvalitet, symptombelastning, problemløsningsevne og selvværd« (»Psykologsamtaler til kvinder på krisecenter – Evaluering af indsatsen«, Socialstyrelsen, 2015).

Landsorganisationen af kvindekrisecentre (LOKK) udtrykte i april 2016 stor beklagelse over projektets ophør, da man ifølge organisationen kunne se en dokumenteret virkning af psykologbistanden og derfor havde ønsket at fastholde tilbuddet (»Slut med gratis psykologhjælp på krisecentre«, Information, den 26. april 2016).

Danner har tidligere anbefalet ret til gratis psykologhjælp efter endt krisecenterophold, idet vi ved at bearbejdelsen af traumer fra volden er essentiel ifht at genfinde et sundt og frit liv. Tiden efter krisecenter er særlig sårbar, da der er tale om en ny livssituation, her giver støtte til kvinderne både faglig og økonomisk mening. Derfor anbefaler Danner også et efterværns-terapeutisk forløb i grupper, hvor tidligere voldsudsatte kvinders tillid til egne kræfter og evner genopbygges i fællesskab med ligesindede. Efterværnsgruppeforløbet kan desuden være en vigtig faktor for at kommunens koordinerende rådgivers indsats har en grobund hos kvinden.

I 2018 vedtog partierne i sats-puljeforliget at voldsudsatte kvinder, der opsøger ambulante, voldsfaglig rådgivning i 'Sig det til nogen' skal tilbydes psykologhjælp. Denne bevilling på 5 millioner kroner kan således ses som en erkendelse af vigtigheden af voldsfaglig psykologhjælp til voldsudsatte voksne. En logisk politik ville derfor være også at tilbyde psykologfaglig hjælp til kvinder på krisecenter og voldsudsatte mænd i §110-tilbud. På mange måder kan man argumentere for at grunden til at kvinderne (og mændene) ikke tilbydes dette i dag må være et udtryk for et 'hul i praksis', da der tilsyneladende er politisk flertal for netop gratis psykologhjælp til voldsudsatte.

HVORFOR IKKE PSYKOLOG UDEN FOR KRISECENTER?

Danners voldsfaglige viden og erfaring siger, at en kvinde, der har været udsat for vold i sine nære relationer ofte har været i kontakt med diverse myndigheder og fagfolk inden hun kom til krisecenteret. Disse myndigheder og fagfolk har i alt for sjælden grad forståelse for netop voldens kompleksitet og indvirkning på det psykiske helbred. Voldsudsatte kvinder kan få fejldiagnoser om fødselsdepression, arbejdsstress, psykisk sygdom og lignende, simpelthen fordi fagfolk uden voldsfaglig viden ikke forstår, hvad de skal kigge efter og hvordan de skal spørge ind til kvindens trivsel på en måde, så hun har lyst til og mulighed for at fortælle om det mønster af vold og kontrol hun er udsat for.

De fleste kvinder fortæller, at først da de talte med en fagperson på et krisecenter, følte de sig forstået. Deres lyst til at 'tage hul på' en ny runde med uforstående myndigheder og fagpersoner er derfor oftest lig nul.

Danner véd hvor vigtigt det er at den psykolog, som skal hjælpe kvinden ud af belastningsskaderne efter at have levet i et voldeligt forhold, har en voldsfaglig viden og anerkendende tilgang til kvindens perspektiver. Vi kan derfor slet ikke anbefale – rent fagligt – at kvinder tildeles psykologhjælp af psykologer uden krisecentrenes faglighed.

For god ordens skyld vil vi dog gerne beskrive, hvorfor psykolog uden for krisecenter i øvrigt ikke er en god idé:

Alternativet til at modtage akut psykologhjælp på et krisecenter er, at den voldsramte selv skal kontakte egen læge for at få en henvisning og derefter opsøge en psykolog – ikke sjældent i en by, de ikke kender, da man ofte opholder sig på et krisecenter langt fra sin bopæl. Dette kan i sig selv være en stor udfordring for et menneske i en særdeles svær situation, der har måttet søge tilflugt uden for sit hjem.

De praktiske omstændigheder ved at skulle opsøge psykologbistand på egen hånd kan være medvirkende til, at volds ofre, der ellers kunne have brug for hjælpen, aldrig modtager den. Efter ophøret af ordningen med gratis psykologhjælp på krisecentrene må volds ofrene efter det offentlige tilskud på 60 pct. selv betale 393 kr. for den første konsultation hos en psykolog og 328 kr. pr. konsultation herefter. (2016-tal)

Desuden viser oplysninger fra Dansk Psykolog Forening i 2019, at ventetiden på psykologhjælp for angst og depression er rekordhøj med 11,5 uger i landsgennemsnit, læg dertil at Region Midtjylland og Region Hovedstadens ventetider ligger over landsgennemsnittet.

Dette betyder altså, at voldsramte på krisecentre ikke blot selv skal opsøge læge og få henvisning herfra samt betale for psykologbistand midt i en akut krisesituation, men at de også er henvist til næsten to måneders ventetid, såfremt de rent faktisk søger hjælp.

Den lange ventetid kan iflg Dansk Psykolog forening forværre den psykiske helbredstilstand.
<https://www.dp.dk/rekordlange-ventetider-hos-psykologer/>